

drig nogenstunde i vort hele Skole- og Universitetsvæsen, gjort saa stor en Tilbagegang som ved Mindretallets Forslag, og derfor er det Noget, som man virkelig ikke skulde vrage. Altsaa, naar der nu er budt Noget, som man kan opnaa ved Lov, skulde man nødig forkaste det gjorte Tilbud, naar man vil en mere folkelig Udvikling af vort lærde Skolevæsen, man skal da virkelig nødigt afvise det for Noget, der vil have en saa usikker Grund at staa paa som det, at fundere en ny Dannelselse paa det overordentlig vanskelige islandske Sprog.

Rofod: Jeg skal fatte mig i yderste Korthed — som sædvanlig, kan jeg sige, og ikke alle ærede Medlemmer kunne sige det Samme. Jeg finder mig dog opfordret til at gjøre en Indsigelse imod adskillige Utringer, der ere faldne under Forhandlingen, saavel fra ærede Medlemmers som fra den høit-agtede Ministers Side. Man har nu opfundet det Stikord, at den særskilte Retning af den lærde Skole, som jeg har den Ære at hylde, skal kaldes „oldnordisk“ eller „det Oldnordiske“ eller „Islændingen“ eller noget Saadant; men det er en ren Misforstaaelse, og jeg vil nedlægge en bestemt Indsigelse derimod, for at man ikke udenfor denne Sal skal tro, at vi have villet finde paa at grunde en Skole saa godt som udelukkende eller dog fortrinnsvis paa Oldnordisk. Nei, det Oldnordiske have vi kun for Sprogets Bedkommende stillet i Epidisen, fordi det unegtelig, hvad end alle mere og mindre konservative Medlemmer af Samfundet sige, danner Grundvolden til vort Modersmaal. Den simpleste Ting i vort Modersmaal kan ikke forstaaes, og man stirrer forbausset derpaa uden at kunne klare det, medmindre man kjender noget og ikke saa lidt til det nordiske Sprog; det er Nøglen og Kilden, jeg kunde endogsaa sige Forryngelseskilden, til vort Modersmaal. Skal det efterhaanden lykkes os, saavel i Sproget som i alle andre Retninger, at frigjøre os for den Underkuelse, der i mange Hundre-aar har hvilet tungt paa vort Folks Skuldre, kan Frigjørelsen kun komme gennem Kundskaben til, gennem Indsigt i, gennem Lær-

dommen om, gennem Granstningen af vort Modersmaals Stamme og Oldsprog. Det er kun derfor, at vi, om jeg saa maa sige, sætte Oldnordisk som vort Modersmaal Fod og Grundpille og opføre dansk Undervisning derpaa, naturligvis i Tjenførelse med Søstersprogene Norsk og Svensk, der tilligemed vort Sprog ere at betragte som Døtre af eller ialtsald som nære Frænder til det gamle Sprog, vi kalde oldnordisk. Det er imidlertid ikke fortrinnsvis derpaa, at vi ville bygge Dannelsen, men vi ville bygge Dannelsen i vore Skoler paa vort nordiske Folks hele Tankeliv fra den ældste Tid, hvorfra vi have Levninger tilbage, indtil den Dag idag. Naar de latinske Herrer — jeg mener de Herrer, som her ere Latinens eller den klassiske Skoles Talsmænd — sige, at vi deri savne Saameget af den høiere Dannelselse, og at der ikke er Meget at hente deraf, kunde man godt spørge: Hvor lærer man mest af den lærde Filosofi, enten hos Erik Gustav Gejer eller hos Cicero? Jeg tror virkelig, at den førstnævnte Svenske ikke stifter op for Latinerne, der ere meget tynde, naar vi saa dem rigtigt undersøgte; men der hviler en gammel Forgydelsesglands over dem; det er hele Sagen. Nei, vi ville gaa ud paa baade sprogligt, bogligt, historisk og i alle Retninger at hævde det Gamle, det Indfødte, det Nordiske, det Danske. Det er Meningen med den historisk-oldnordiske Skole, men det er ingenlunde Meningen ensidigt at hænge os paa Oldsproget. Det er ganske vist, at dette nærmest er tilfælde i en Stikelse, som ingenlunde i Et og Alt, i sine Enkeltheder var ens over hele Norden; men det var det i det Allervæsentligste, og dets Grene vare hinanden ligesaa nær som Sjællandsk og Jydsk f. Ex. — Man skulde nu ikke tro, at der vilde være blevet reist saa megen Modstand imod det Nordiske, naar vi indskrænkede det til een Skole, hvad der i Grunden er blevet os tilbudt af Mindretallet i Udvalget; det vilde gaa med til een Skole; men der skulde da rigtignok heste det Dødsmerke, kan jeg sige, derved, at det skulde hedde „til Forsøg“. Hvis disse Ord stode i Loven, at det kun var „til Forsøg“, indeholdt allerede dette en Afstræffelse for Forældrene, da de